

αὐτὸν τὸν τρόπο καθὼς καὶ ποιά μορφή φαντάζε-
ται πὼς θὰ πάρει ὁ κοινωνισμὸς στὴν Ἑλλάδα;

Δέχομαι τὸ ἴδιο, πὼς ὁ κ. Πουλημένος κάνει
στὰ πέντε ἀρθράκια του τὴν ἀπολογία τῶν οἰκονο-
μικῶς ἀδύνατων. Μὲ ποῖο ἔμως τρόπο σκέπτεται νὰ
τοὺς βοηθήσει; Μὲ τὴν ψωραρχοντιά τοῦ τόπου ποῦ
τὴ θέλει, ὅπως μὰς εἶπε κάπου, νὰ παιδαγωγεῖ καὶ
νὰ καθοδηγεῖ τὸ λαὸ; Πὼς θὰ καταφέρει τὴ ρω-
μείκη ψωραρχοντιά νὰ βοηθήσει τοὺς οἰκονομικῶς
ἀδύνατους;

Ὁ κ. Ἄ. Πουλημένος θέλει τὸν κοινωνισμὸ νὰ
μπεῖ μόνο σὰν ἰδέα στὸν τόπο μας. Δηλ. ὄχι σὰν
κοινωνικὸς ἀγὼνας, ὅπως τὸν θέλομ' ἔμελλε μαζί μὲ
τοὺς ἐργάτες τοῦ Βόλου, τῶν Πατρῶν, τοῦ Πει-
ραιῶς, τὴς ἐφημερίδες «Ἐργάτης» καὶ «Μέλλον»,
τὴν Κοινωνιολογικὴ Ἐταιρεία τῆς Ἀθήνας, ποῦ ὁ κ.
Ἄ. Πουλημένος θέλει νὰ γνοῖε τὴν ὑπαρξή τους.
Τὸν ρωτῶ νὰ μοῦ πεῖ αὐτὸς καὶ ὄχι τί λέν οἱ θεω-
ρίαι τοῦ Σαιν Σιμόν καὶ Μπλάν (ἢ Μπλάνκ;) σὲ τί
θὰ ὠφελήσει ἡ πλατωνικὴ αὐτὴ ἐργολαβία μὲ τὴν
ἰδέα τοῦ σοσιαλισμοῦ τοὺς οἰκονομικῶς ἀδύνατους,
ποῦ τὴν ἀπολογία τοὺς ἀνάλαβε ὁ κ. Ἄ. Πουλη-
μένος;

Ὁ κ. Ἄ. Πουλημένος θέλει καὶ ὀνειρεύεται καὶ
αὐτὸς μαζί μου τὴ μόρφωση τοῦ λαοῦ, δημόσια καὶ
κοινῆς ὠφελείας ἔργα, κήπους, πάρκα καὶ τὰ ρέ-
στα. Ρωτῶ ἔμως: Ποιὸς θὰ μορφώσει τὸ λαὸ καὶ
ποιὸς θὰ τὰ κάμει αὐτὰ τὰ ἔργα; Ἡ τάξη ποῦ,
κατὰ τὸν κ. Ἄ. Πουλημένο ἢ δὲν ξέρω ποῖν ἄλλο
σοφῶ, «τάχτηκε ἀπὸ δική της ἰκανότητα, ἢ ἀπὸ
ἀκριτην εὐνοια τῆς τύχης, ἐπιμελητῆς τῆς εὐρω-
στίας τῆς κοινωνίας;» Ἐκάμε τίποτες ἀπ' αὐτὰ
στὰ κράτη, ποῦ εἶδε καὶ γνῶρισε ὁ κ. Ἄ. Πουλη-
μένος, ἐνώ τίποτες ὄχι ἀπὸ κείνα ποῦ ἔκαμε γιὰ
τὰ χρειάζονταν κ' ἡ ἴδια, δίχως νὰ νάγκασται ἀπὸ
τις κάτω τάξεις, ποῦ «μὲ τὴς στερήσεις καὶ τὸν ἰδρώτα
τοὺς πορίζεται τὴς σχετικῆς ἀπολαύσεως τῆς» κατὰ
τὸν κ. Ἄ. Πουλημένο πάλι: ἢ δὲν ξέρω ποῖο σοφὸ
του;

Σ' αὐτὰ λοιπὸν ἂς μοῦ ἀποκριθεῖ θετικὰ καὶ κα-
τηγορηματικὰ ὁ κ. Ἄ. Πουλημένος, μὲ τοὺς ὅρους
ποῦ εἶπα καὶ ἂν ἔχει πράγματι κατιτίς νέο νὰ πεῖ
πέρα ἀπ' τὰ πέντε ἀρθράκια του καὶ τὸ στερνὸ ἐξ.
Ἄλλοτὶκα τὸν εἰδοποιῶ πὼς καὶ στὸ ἐξῆς θὰ περιο-
ριστώ, ἂν ἐννοεῖται τὸ φέρει ὁ λόγος, νὰ τὸν ξανα-
μνημονέψω μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, δίχως νὰ τοῦ δώσω
ἀπάντηση καὶ ἀφίνοντάς τον νὰ φαιδρύνεται μὲ τὸ

φασομιεὴν γιὰ τὴν ὑστερὴν τὴν ἄμυνα.)

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ. Ὅχι. Εἶναι περιττό. Πραπολὺ ἐπι-
τήδεια λόγια. Εἶστε τεχνίτη σ' ὅλες τὴς γλώσσας.
Μεταμορφῶνετε σὲ πράξιν ἀγάπης καὶ πίστης αὐτὸ
ποῦ δὲν εἶναι παρὰ ὑπολογισμὸς κ' ἐπιβουλὴ. Τὸ
ἔργο ποῦ ἔμεινε στὴ μέση ἔπρεπε νὰ χαθῆ. Μὲ τὸ
ἴδιο τὸ χεῖρ ποῦ εἶχε τυπώσει στὸν πηλὸ τὸ ση-
μάδι τῆς ζωῆς, μὲ τὸ ἴδιο τὸ χεῖρ ἔσφιξε αὐτὸς τὸ
ἔργον καὶ τὸ γύρισε ἐναντίον τῆς καρδιάς του. Δὲν ἐ-
δέλτικε νὰ βάλῃ ἀνάμεσα στὸν ἑαυτὸ του καὶ στὸ
ἔργο του τὴν πιδόκοιτὴν ἀβυσσο. Ὁ θάνατος πέρα-
σε ἀπὸ ἐκεῖ, κ' ἔχει κόψει καθὲ δεσμὸ. Ὅ,τι
ἔμεινε στὴ μέση θὰ πάρ χαμένο. Τώρα ἐκεῖνος ξα-
ναγεννήθηκε, εἶναι νέος ἄνθρωπος, ἄλλες δόξεις
ἀκόμα ποθεῖ. Στὰ μάτια του φάνηκε νέο φῶς· ἡ
δύναμή του εἶν' ἀνυπόμνη νῆξ πλάσματα νὰ πλά-
σῃ. Ὅ,τι εἶναι πῖτω του, ὅ,τι εἶναι πέρ' ἀπὸ τὴ
σκιά, δὲν ἔχει πιά καμμιά δύναμη καὶ καμμιά
ἀξία. Τί τονὲ μέλει ἂν εἶναι παλιὸς πηλὸς πεσὴ καὶ
γένη κορναχτός; Τὸν ἔχει ξεχασμένο. Θεναῦρη
νωπότερο γιὰ νὰ χύσῃ ἐκεῖ τὴν πνοή τοῦ ξαναγεν-
νημοῦ του, γιὰ νὰ τὸν πλάσῃ ὁμοίωμα τῆς ἰδέας
ποῦ τώρα τὸν ἀνάθει. Κάτω ὁ παλιὸς ὁ πηλός!
Πὼς μορεῖτε ἐσεῖς νὰ δείχνετε τὴν πεποιθησὴ

περασμένο καὶ τὸ τωρινὸ καὶ μὲ τὴν ἀνυπομονησία
μου νὰ δῶ τὸν κόσμον χωρὶς σκιάδους. Στὴν κοροῖ-
δία του γιὰ τὸ τελευταῖο, ἂν ἔχει σταλιά νιονιό, ἂς
δεῖ ἂν εἶχα δικιο ἢ ἀδικο, χαρακτηρίζοντας τοὺς
ἀντίθετους πόντους σὰν ἄγιες ὁρμές, σὰ δόξισμα
καὶ δὲ θυμούμαι τί ἄλλο. Τέλος, εὐχαριστώντας τον
γιὰ τὸ γλωσσικὸ μάθημα, τὸν διαβεβαιῶ πὼς
συναιστάνομαι βαθιὰ τὴν παρατήρησή του νὰ γράφω
στὸ ἐξῆς λιγότερα καὶ μὲ προσοχὴ περσότερη καὶ
μένω μὲ τὴν ὑπόληψη ποῦ ἀνήκει.

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

Η ΣΑΒΑΝΩΣΤΡΑ

(Ἀπὸ τὰ «Juvenilia»)

Σὰν ἔρθῃ ἡ σαβανώστρα νὰ μὲ ντύσῃ,
Ὅταν γιὰ μὲ στερνὴ στιγμὴ προβάλλῃ,
Στὰ στήθεια τὰ ψυχρὰ μὴ λησμονήσῃ
Τῆς Ἄννας τὴν εἰκόνα νὰ μοῦ βάλῃ.

Μὲ τὰ μαλλιά τὸ στόμα νὰ μοῦ κλείσῃ
Ποῦ πῆρα ἀπ' τὸ ξανθὸ τῆς τὸ κεφάλι
Καὶ τ' ἄνθη στὸ κορμί μου νὰ σκορπίσῃ
Ποῦ μένουνε γυρμένα στὸ ἀνδογαλί.

Ὁ νεκροθάφτης μνήμα νὰ μοῦ ἀνοίξῃ
Στὸ εὐωδιασμένο μέρος, ποῦ ὡς διαβάτης
Τὴν ὄψη τῆς τὸ πρῶτο εἶχα ξανοίξῃ,

Κ' ἐκεῖ ποῦ κάποιος φίλος θὰ μὲ κιάγῃ
Ἄς μὴν ξεχνᾷ, τὰ μαῦρα γράμματά της,
Ἄντι λιβάνι ἀράδα νὰ μοῦ κιάγῃ.

Σ. ΣΚΙΠΗΣ

Ἐκδοτικὴ Ἐταιρεία ὁ «Φοῖβος» Ἀθήνα
ΑΓΙΣ ΘΕΟΣ:

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

- Ὁρσιος τόμος εἰ: 80ν ἀπὸ 130 σελίδες, μὲ περιστοურ-
γήματα τῶν δημοτικῶν μας τραγουδιῶν.
- Εἰκόνες τοῦ ζωγράφου Π. ΡΟΥΜΠΟΥ.—Πρόλογος τοῦ
ἐκδότη.
- Ἐρμηνεῖα λέξεων.—Βιβλιογραφία.
- Κάθε ἀντίτυπο 80ρχ. 3. Ἐτυπώθησαν καὶ 100 ἀριθμη-
μένα σὲ χαρτὶ Ὀλλανδίας, καθένα 8ρ. 5.
- Παραγγελίαι μαζί μὲ ταχυδρ. ἐπιταγῆς:
Ἐκδοτικὴ Ἐταιρεία ὁ «Φοῖβος»
1 Κλεισθέν, Ἀθήνα
ἢ στὰ γραφεῖα τοῦ «ΝΟΥΜΑΣ», Ζήνων 2.

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα 8ρ. 5.—Γιὰ τὴς Ἐπαρχίας 8ρ.
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ 8ρ. χρ. 10.

Γιὰ τὴς Ἐπαρχίας δεχόμεστε καὶ τρίμητες (2 8ρ. τὴν τρι-
μήνα) συντρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητῆς ἢ δὲ στείλει μαρτυρὴ
τῆ συντρομῆς του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κισκία (Σύνταγμα, Ὁμόνοια
Ἑθν. Τράπεζα Ἑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιο-
δρομου (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδη-
ρόδρομου Ὁμόνοια), στὸ κισκί Γιαννοπούλου (Χαυ-
τεῖα), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ
Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλῆ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτε-
ρεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο στὸ βιβλιοπω-
λεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Μιά γνώμη—Κράτος γιὰ τὰ μάτια—Τὰ σκου-
ριασμένα γυατάκια—Ἄλυτο πρόβλημα
—Κούφια λόγια.

ΤΙΣ ἔκλεψε γιὰ δὲν τις ἔκλεψε τις 165 χιλιάδες
ἀπὸ τὸ ταμεῖο Περσικῶς—Αἰγίνης ὁ Ἀποστολά-
κος: Νά, τί δὲν μπόρεσε νὰ ποδείχτῃ στὴν περί-
φημν δίκη τοῦ Κακουργοδικεῖου. Ὅτι τὰ χρήματα
κάμανε φτερά, εἶναι ἀποδειγμένο πιά δὲ καὶ τρία
χρόνια, ἀπὸ τότε ποῦ ἀνακαλύφθηκε ἡ κατάχρησθ.
Τα χρήματα ὅμως αὐτὰ, ὅπως ἀποδείχτηκε στὴ
δίκη, δὲν παρῆσαν ἢ δὲ λείψανε μονομιῶς, μὰ
λίγα λίγα, μέσα σ' ἕνα δυὸ χρόνια, ἢ καὶ σὲ περσό-
τερα. Καὶ μέσα σ' ἕνα δυὸ χρόνια ἐπιθεωρήθηκε
δυσὶ καὶ τρεῖς καὶ περσότερες ἰσῶς φορές τὸ ταμεῖο
ἀπὸ τοὺς οἰκονομικοὺς ἐπιθεωρητῆς, ἀπὸ δημό-
σιους δηλ. ἐπαλλήλους ποῦ ἀκριβοπλερώνονται
γιὰ νὰ δημιουργοῦν καταχραστῆς ἐπαλλήλους, ὅπως
ἀποδείχτηκε θεότρωνα στὴ δίκη τοῦ Ἀποστολά-
κου.

Περὶ τὰ περσότερα λόγια. Οὔτε ἡ πρώτη
οὔτε ἡ δεύτερη φορὰ εἶναι ποῦ τὸ ἐπίσημο Κρά-
τος βεζιλεύεται τοσο πανηγυρικὰ σὲ παρόμοια ζη-
τήματα. Καὶ ἂς ἴδῃ πὼς ποῦνε πάλι προδότες! Ἄψῃ ὁ
«Διεθνὴς Οἰκονομικὸς Ἐλεγχος», σ' ὅ,τι εἶναι στὴ
δικαιοδοσία του, δὲν παρουσιάσε ποτὲ παρόμοια
μασκαράδικια, καλὸ θάτανε νὰν τὰ παραδώσουμε

δὲν εἶχε μαθεῖ τὴν ἀκατοχή μου καὶ ἡ ἀγνοία
του σὰς ἔχει γελήσει. Σήμερα ὅμως γνωρίζει. Τὸ
καταλαβαίνετε; Γνωρίζει πὼς εἶμαι ἰδῶ, καὶ πὼς
τὸν περιμένω. Σήμερα τὸ πρῶτ' ἕνα γράμμα τοῦ
ἔχει φανερώσει, ἕνα γράμμα ποῦ ἔρτασε στὰ χεῖρα
του, ποῦ τῶχει διαδοσμένο. Καὶ εἶμαι βέβαιη,
καταλαβαίνετε;—εἶμαι βέβαιη πὼς θὰ ἔρθῃ. Ἴσως
εἶναι στὸ δρόμο, ἴσως εἶναι κοντὰ στὴν πόρτα. Θέ-
λετε νὰ τὸν περιμένουμε;

(Μία μεταβλητὴ ἀλλοιωτικὴ ἀλλάζει τὸ πρόσωπο
τῆς Σιλβίας Στετάλα. Δὲς καὶ κατὶ ἀσυνήθιστο καὶ
φρικτὸ γίνεται μέσα της. Εἶναι σὰν τὸν ἄνθρωπο
ποῦ μονομιῶς αἰσθάνεται πὼς τονὲ σφίγγει ἕνα φει-
δοτύλιγμα καὶ σπινιάζει ὀλόφυρα μέσα στὴν κρυάδα
καὶ τὴ γοητεία τοῦ σερπετοῦ. Ἡ παλαιὰ μοῖρα τῆς
ψευτιάς κυριεῖται ἀνεπάντεχα τὴν ψυχὴ τῆς ἀμόλυντης
γυναίκας, τὴ νῆρ καὶ τὴ μολεῖει. Μὲ τὰ τελευταῖα
τῆς ἀντίμαχης τὰ λόγια ἔσπερ σ' ἕνα γέλιο ἀπρο-
δόκητο, πικρὸ, θηριώδιο, προκλητικὸ ποῦ τὴν κά-
νει ἀγνώριστη. Ἡ Τζοκόντα Διάντη μὲ εἰ μ' αὐτὸ
ἐμβρόνιχη)

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ. Φτάνει, φτάνει. Πάρη πολλὰ λόγια.
Τὸ παιγνίδι βάζταζε πρραπολὺ πιά. Ἄ, ἡ βε-
βαιότη σὰς, τὸ κκμάρι σὰς! Μὰ πὼς μπόρεσατε νὰ

πὼς εἶστε ἀπαραίτητη στὴν τειχὴ του; Τίποτα
δὲν εἶν' ἀπαραίτητο γιὰ τὸν ἄνθρωπο ποῦ δημιουρ-
γεῖ. Αὐτὸν ἔχουν ὅλα γιὰ κέντρο. Λέτε πὼς ἡ Φύση
σὰς ἔστειλε σ' αὐτὴν γιὰ νὰ τοῦ φέρετε ἕνα μὴ
νημα. Λοιπὸν τὸ δέχτηκε τὸ μήνιμα αὐτὸς, τὸν
νοῖωπε καὶ ἀπάνησε μὲ μιὰν ὑπέροχη παραστάση
του. Τί ἄλλο θὰ μπόρουσε νὰ βγάλῃ ἐκεῖνος ἀπὸ
σὰς; Τί ἄλλο ἐσεῖς θὰ μπόρουσατε νὰ τοῦ δώσετε;
Δὲν εἶναι γραμμένο νὰ γυρίζετι δυὸ φορές ἡ ἴδια ἢ
κορυφή, νὰ γίνεται δυὸ φορές τὸ ἴδιο τὸ θαῦμα.
Ἐσεῖς ἔχετε μένει πέρα, πέρ' ἀπὸ τὴ σκιά, ἀπό-
μακρη, μόνη, στὴν παλιά τὴ γῆ. Ἐκεῖνος πηγαί-
νει τώρα πρὸς τὰ κινούμενα χρώματα, ὅπου θὰ
λάβῃ ἄλλὰ μηνήματα. Ἡ δύναμή του μοιάζει παρ-
θὲν, κ' ἡ ὁμορφιά τοῦ κόσμου εἶναι ἀπέραντη.

ΤΖΟΚΟΝΤΑ (παραζαλισμένη ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀ-
προσδόκητην ὁρμὴν ποῦ τὴν ἀποκρούει, χολιάζοντας
περισσότερο, ψηλώνοντας τὴν περηφάνειαν της, παρ-
νοντας ὕψος προκλητικὸ.)

— Εἶμαι ζωντανὴ ἐγὼ καὶ εἶμαι παρῦσα· κ'
ἔχει βρεῖ αὐτὸς σὲ μὲν παραπάν' ἀπὸ μιὰν ὄψη,
καὶ μὲ μεθοῦνε ἀκόμα τὰ λόγια ποῦ ἔλεγε γιὰ νὰ δη-
λώνῃ τὸ δραμά του τὸ διαφορετικὸ, καθε πρῶτ' ἔμα
ξαναπρόβαινα ἐμπρὸς του. Ὅς τὰ χεῖς, βεβια,

δλα τα ταμεία μας κι δλα τὰ τελεωνεία μας δὲ δαύ-
τονε, γιὰ νὰ τὰ σώσουμε ἀπὸ τοὺς Ἀποστολόακους
κι ἀπὸ τοὺς συνενόχους του. Γιατὶ συνένος τοῦ
Ἀποστολόακου εἶναι, ἀλλοίμονο! δλο τὸ καμαρω-
μένο τὸ Ρωμαϊκό.

*

ΡΩΤΗΘΗΚΕ ἀπὸ δικαστὴ κάποις οἰκονομικῆς ἐπιθεω-
ρητῆς στὴ δίκη :

— Μὰ καλὰ δὲν ἐπιθεωρήθηκε ποτὶ αὐτὸ τὸ τα-
μείο ;

— Πολλὲς φορές' μὰ οἱ τίτιες ἐπιθεωρήσεις γίνονται
πάντα γιὰ τὰ μάτια !.

Καὶ δὲν κοκκίνησε καθόλου ὁ κ. Ἐπιθεωρητῆς ! Μὰ
καὶ γιὰτὶ νὰ κοκκίνησει ; Μήπως δλα δῶ δὲ γίνονται γιὰ
τὰ μάτια ; Σκρατός, Δικαιοσύνη, Παιδεία—δλα, καὶ πάντα,
καὶ μόνο ὁ Ρωμαῖος ὁ ραγιάς δὲ φορολογεῖται γιὰ τὰ μά-
τια, μὰ πλερώνει γιὰ φόρους τὸ αἷμα τῆς καρδιάς του, μὰ
ξεζουμιάζεται, μὰ ξεροφένεται, γιὰ νὰ πλουτίζουσε λίγοι
παλιαθρώποι καὶ νὰ φουσκώνουσε σὰν κοῦρκοι.

Πότε θὰ νιώσει ἐπιτέλους αὐτὸς ὁ ραγιάς μιά τόσο με-
γάλη ἀτιμία ποῦ τοῦ γίνεται καὶ θάρνηθῆι νὰ πλερώσει καὶ
τὸν παραμικρότερο φόρο ;

*

ΔΕΝ μπορούμε νὰ μὴ μνημονεύουμε δῶ καὶ μεῖς τὰ
ἔσα γραφτήκανε στὸ ἐπίσημο ἔργον τοῦ Πατριαρχείου,
στὴν «Ἐκκλησιαστικὴ ἀλήθεια» γιὰ τὸ γράμμα τοῦ κ.
Πάλλη ποῦ δημοσιεύτηκε στὸν «Ἠρωϊκὸ Ταχυδρόμο» τῆς
Λόντρας καὶ, μεταφρασμένο, στὸν προπερασμένο «Νουμᾶ».

Νά, λοιπὸν τί φθίγγεται ἡ «Ἐκκλ. Ἀλήθεια» :

«Φλουαῖα τινὲς περὶ τοῦ καθ' ἡμῶς ἱεροῦ κλή-
ρου, τῆς ἱεραρχίας ἰδίᾳ, εἶρον χῶρον ἐν τῇ Ἀγγλικῇ
ἐφημερίδι «Ἡμερησίῳ Τηλεγράφῳ» τοῦ Λονδίνου,
φέρουσαι τὴν ἐπογραφὴν τοῦ κ. Πάλλη, τοῦ πρὸ δε-
καετίας σχεδὸν βεβηλώσαντος τὸ ἅγιον Ἐδαγγέλιον.
Τὰ βολιγορικώτερον πως ὑπὸ τοῦ κ. Πάλλη γε-
φέντα πᾶσαι αἱ ἐφημερίδες, εὐτυχῶς, ἀπεκρίθησαν,
ἀποφαινόμεναι ὅτι μόνον ἐγθρὸς τῆς ἑλληνικῆς ἱε-
ραρχίας ἠδύνατο νὰ γράψῃ καθ' ὅμοιον τρόπον.»

Πῶς ἀλλιώτικα μπορούσανε νὰ μιλήσουν οἱ καλογεροί ;
Ἡ βεβήλωση τοῦ Βαγγέλιου καὶ ὁ Βουρζαφικός δάχτυλος
εἶναι δὴ ἀπὸ τὰ πῶς σκουριασμένα γιοταγάνια ποῦ βρέ-
σκονται κρεμασμένα στὴν ὀπλοθήκη κάθε Ρωμιοῦ πα-
τριώτη. Σκουριασμένα, μὰ θαματοεργὰ κι ὁ κοσμάκης τὰ
τρέμει καὶ γι' αὐτὸ δὰ τὰ ξεκρεμοῦνε τόσο συχνὰ οἱ φε-
φλατάδες τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ τοῦ λαϊκοῦ τύπου.

*

ΠΟΣΟ σοφοί εἶναι αὐτοὶ ποῦ ξεκουσιάζουσι τὰ κορίτσια
μας στὸ Ἀρσάκειο, φάνηκε καὶ στὶς τελευταῖες ἐξέτασες.
Οἱ Ἀρσάκειδες τῆς ἀνώτερης τάξης, γιὰ νὰ πάρουν τὸ

δίπλωμά τους, ἔπρεπε νὰ λύσουν καὶ τὸ ἀκόλουθο πρό-
βλημα :

«15 ἄνδρες καὶ 40 παιδιὰ ἔκτελοῦν ἔργον τι εἰς 25 ἡ-
μέρας. Εἰς πόσας ἡμέρας θὰ ἔκτελέσωσι τὸ αὐτὸ ἔργον 7
ἄνδρες καὶ 7 παιδιὰ ;»

Οἱ Ἀρσάκειδες ὄλες δώσανε ἄσπρο χαρτὶ καὶ κάμανε
πολὺ ἄσκημα, ἀφοῦ μπορούσανε νὰ ζουγραφίσουν ἡ κάθε μιά
τους ἀπὸ μιά πελώρια μούνηζα στὸ χαρτὶ καὶ νὰ τὴν προσφέ-
ρουνε στὸ σφόδ' τους καθηγητῆ. Μόνο μιά τίτλια λύση ται-
ριάζει στὸ ἡλίθιο αὐτὸ πρόβλημα.

*

«ΚΑΙΡΟΣ πιά νὰ δουλέψουμε ὄλοι», εἶπε ὁ Διάδοχος
στὴν Τρίπολη. Ὁμορφα λόγια, πολὺ ἔμορφα. Καὶ τάκουμα
κάθε τόσο. Καὶ τάκουσαμε τώρα κι ἀπὸ τὸ Διάδοχο. Και-
ρός πιά νὰ δουλέψουμε ὄλοι. Κὰ π ὡς νὰ δουλέψουμε ; Τί
εἶδος δουλιὰ νὰ κάνουμε ; Νά, τί περιμέναμε νὰ μᾶς πῆι ὁ
Διάδοχος. Καὶ τότε μοναχὰ τὰ ἔμορφα λόγια θὰ παίρνανε
κι οὐσία. Γιατὶ τώρα, ὅπως λέγουσι, μῆνουν ἔμορφα λό-
για, μὰ κούφια πάντα. Καὶ μὲ τὰ κούφια λόγια δὲ γίνε-
ται δουλιὰ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

Wen der Genius auf die Stirn geküsst,
Der trägt den Himmel im Herzen !
SCHILLER

Ἐνθουμούμαι ἀκόμη τὴν ὄραϊαν ἐκείνην ἡμέ-
ραν—εἶνε ἀκριβῶς δέκα ἔτη ἀπὸ τότε—ποῦ ὁ φίλος
κ. Ἀρμόδιος Χαμουδούπουλος μ' ἔφερεν εἰς τὸ σπῆτι
τὸν μικρὸν ἀνεψιὸν του, ἕνα ἔξυπνον ἀγόρι ἕως δε-
καετηρίων ἔτων, διὰ νὰ τὸν μάθω πιάνο.

Ἦτο ὁ πρῶτος ἀρσενικὸς μου μαθητῆς ὁ μικρὸς
Μανωλάκης, καὶ ἡ ἀνυπότακτος μουσικὴ ἰδιοφυΐα
του ἐξεδηλώθη εὐθὺς ἀπὸ τὰ πρῶτὰ μας μαθήματα
—ἀπὸ τῆς πρώτης ἀκόμη Σονατίνης τοῦ Clementi
καὶ τοῦ Mozart. Ὅλα ἦσαν ἀνυπότακτα εἰς τὸ
παράδοξον αὐτὸ ἀγόρι : τὰ δάκτυλά του τὰ μα-
κρὰ καὶ μεγάλα καὶ ἀλύγιστα—προωρισμένα νὰ
κάνουν θαύματα κατόπιν εἰς τὸ πιάνο διὰ τὰ

*) Σημ. τοῦ «Νουμᾶ».—Ἡ κ. Σοφία Σπανοῦδῃ
δημοσίεψε στὴν «Πρόδος» τῆς 11ῆς (10 Ἰουνίου 1901,
σελ. 1) τὸ ἀρθρον αὐτὸ γιὰ τὸν κ. Καλομοίρη. Το ἔκαντο
πῶνουμε καὶ μεῖς ἐδῶ, ἂν καὶ γραμμένον σὲ μισοκαθα-
ρεύοντα, πρῶτα πρῶτα γιὰτ' εἶναι ἡ μόνη, νὰ τὴν ποῦμε,
ἐπιστημονικὴ κριτικὴ ποῦ γράφτηκε γιὰ τὸ ἔργον τοῦ
Καλομοίρη, καὶ δεύτερον, γιὰτὶ καὶ ἡ κ. Σπανοῦδῃ εἶναι...
δημοτικίστρα, ὅσο κι ἔ γράφει, τὰ μερικὸν δικαίωμά μας, καὶ
λόγου τῆς, ἀπὸ ἀνάγκη ποῦ καὶ τὴν καθρεῖουσα.

ἐξουσίαζε μὲ τὴν ἐπίμονον καὶ εὐσυνείδητον μελέ-
την—τὰ μαλλιά του τὰ πυκνὰ καὶ μακρὰ ποῦ
σκέπαζαν αἰωνίως τὸ μέτωπόν του καὶ τὰ μάτια
του, ἔλαι κί κινήσεις του, τὸ πνευμά του, ἡ φαντα-
σία του. Αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ἀνυπότακτον τοῦ μικροῦ
μου μαθητοῦ, μοῦ τὸν καθίστα ἰδιαιτέρως προσφιλεῖ.

Καὶ ἀφοῦ ἐπροσπάθησα εἰς μάτην νὰ τὸν καθυ-
ποτάξω, ἀπεφάσισα νὰ συνθηκολογήσω μαζὶ του.

Καὶ νὰ μὴ σὰς τὰ πολυλογῶ, εἰς διάστημα δύο
ἔτων μὲ καθυπέταξε τόσο ἐντελῶς ἐκεῖνος εἰς ὅλας
τὰς ἰδιοτροπίας καὶ τὰς ἀναλαμπὰς τῆς ἰδιοφυΐας
του, ὥστε κυριολεκτικῶς ἔκαμνα ὅ,τι ἤθελε παρὰ
πάντα κανόνα καὶ νόμον τῆς μουσικῆς Παιδαγωγί-
κης. Αἱ πρόοδοι ποῦ ἔκαμνεν ὁ μικρὸς μαθητῆς
μου δὲν ἦσαν πλέον ἄλλα, ἦσαν καλπασμοί. Δὲν
θὰ ξεχάσω ποτὲ πῶς μὲ παρουσίασε μίαν φορὰν
ἐντὸς 8 ἡμερῶν ἔξοχα παιγμένο δλόκληρον τὸ Κον-
σέρτο εἰς C-moll τοῦ Μπετόβεν, εἴτε τὸν τρόπον
ποῦ μὲ διέκοπτε ἔταν ἐπαίξασαμα μαζὶ τὰς ἀθανά-
τους Συμφωνίας διὰ νὰ ἐκφράξῃ τὸν ἐνθουσιώδη
θαυμασμόν του καὶ τὰς κρίσεις του. Μάλιστα τὰς
κρίσεις του ! Ἀπὸ τότε ὁ Μανώλης Καλομοίρης ἐ-
φράνιτο ὅτι θὰ γείνη ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἐπα-
ναστάτας τῆς νεωτέρας Τέχνης.

Καὶ ἡ πρώτη εὐγενὴς ἐπανάστασις τῆς ζωῆς
του ἐξεδηλώθη μόλις ἐτελείωσε τὰς γυμνασιακὰς
του σπουδὰς ἀπὸ τὸ Λύκειον Χατζηχρήστου. Ἡ οἰ-
κογενεὶά του ἤθελε νὰ σπουδάσῃ μηχανικός. Ὡσὰν
νὰ ἦτο ποτὲ δυνατόν ἐκεῖνο τὸ καλλιτεχνικὸ κε-
φάλι τὸ πλημμυρισμένο ἀπὸ νότες, νὰ χωρέσῃ
μέσα θεωρήματα καὶ λογαριθμοὺς. Ἀλλὰ ὁ Μανω-
λάκης πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἐκλέξει τὴν ἀγαθὴν με-
λέδα καὶ ἡ ἀπόφασίς του ἔμεινεν ἀκλόνητος ἕως
δου ἐνίκησε.

Μίαν ὄραϊαν πρωΐαν ἦλθεν ἀκτινοβολῶν ἀπὸ
χαρὰν καὶ ἐνθουσιασμόν νὰ μ' ἀναγγεῖλῃ τὸν
θρίαμβόν του καὶ συγχρόνως νὰ μ' ἀποχαιρετίσῃ.
Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνεχώρει εἰς Βιέννην.

Ἐκεῖ, εἰς τὴν πόλιν τῶν μεγάλων μουσικῶν
ἀναμνήσεων, ὁ νέος Καλομοίρης ἀνέυρε τὴν ἀληθι-
νὴν πατρίδα τῆς ψυχῆς του. Ἐπέρασεν ἀπὸ τοὺς
ἴδιους δαιδαλώδεις δρόμους μέσα εἰς τοὺς ὁποίους
ἐπλανήθη ὁ Μπετόβεν, ξένος καὶ κωφὸς εἰς τὸν θό-
ρυδον τῆς ὀργιαζούσης γύρω του ζωῆς καὶ ζητῶν
μέσα εἰς τὸ ἄπειρον τῆς ἰδίας ψυχῆς του τὰς ὑψί-
στας ἀρμονίας τοῦ Fidelio καὶ τῆς Missa Sole-
mnis. Ἐκάθησε κάτω ἀπὸ τὴν μελαγχολικὴν ἰαῶν

πιστέψετε πῶς ἤρθα ἐγὼ ἐδῶ γιὰ νὰ σὰς κλείσω
τὴν πόρτα, γιὰ νὰ σὰς φράξω τὸ πέρασμα, γιὰ νὰ
σταθῶ ἀντιμέτωπος στὸ θράσος σας, χωρὶς μιά βε-
βαιότητα πολὺ στερεώτερη ἀπὸ τὴ δικὴ σας νὰ μ'
ἀσφαλίσῃ ; Τὸ γνωρίζω τὸ πρωῖνὸ σας γράμμα, μοῦ
πῆδειξε, δὲν ζέρω ἂν μὲ πιότερη κατὰπληξῆ ἢ μὲ
πιότερη ἀηδία.

ΤΖΟΚΟΝΤΑ (ἐμβρόντητη.) Ὅχι, δὲν εἶναι δυ-
νατὸν αὐτὸ !

ΣΥΛΒΙΑ. Ναι, εἶτοι εἶναι. Τὴν ἀπάντησιν, ἐγὼ
σὰς τὴ φέρνω. Ὁ Λούκιος ὁ Σιτταλας ἔχει χάσει
τὴν ἀνάμνησιν τῶν περασμένων καὶ ζητεῖ νὰ τὸν ἀ-
φῆσουνε στὴν ἡσυχία του. Ἐλπίζει πῶς ἡ περηφά-
νεια σας θὰ σὰς ἐμποδίσῃ νὰ γείνετε ἐνοχλητικὴ.

ΤΖΟΚΟΝΤΑ (ἔξω φρενῶν.) Ἐκεῖνος σὰς στέλ-
νει ; ἐκεῖνος ὁ ἴδιος ; Εἶναι ἡ ἀπάντησή του ; ἡ
δικιά του ;

ΣΥΛΒΙΑ. Ἡ δικιά του, ἡ δικιά του θὰ σὰς
γλύτωνα ἀπὸ αὐτὴ τὴ σκληρὴ στιγμὴ, ἂν ἐσεῖς δὲ
μὲ σπρώχνετε. Καταδεχτήτε τῶσα νὰ πηχίζετε.

ΤΖΟΚΟΝΤΑ (μὲ φωνὴ βραχνὴ ἀπὸ τὴν δαγῆ
καὶ τὴ νεροπή) Εἶμαι διωγμένη ; (Ἡ μαγία τὴν
πνίγει καὶ τῆς δίνει ἕνα τίναγμα πολημαρίας. Δὲς
καὶ ξυπνᾷ μέσα τῆς τὸ θηρίο τῆς ἐκδικήσεως καὶ τῆς

κοταστροφῆς. Στὸ σῶμά της τὸ λιγερὸ καὶ δυνατὸ
περὶ ἡ ἴδια ἡ δύναμις ποῦ συμμαζώνει τὰνθρωπο-
φόντα νεῦρα τῶν αἰλοῦν εἰδῶν εἰς τὸ καρτερί. Τὸ
βέλο, ποῦ ἔχει πάντα κρατῆσει στὸ πρόσωπο σὰ σκο-
τεινὴ προσωπίδα, κάνει φοβερώτερη τὴ στάση τῆς
γυναίκας, τῆς ἐτοιμῆς νὰ βλάβῃ μὲ κάθε τρόπο καὶ
μὲ κάθε δπλο.)

— Διωγμένη ;
(Ἡ Συλβία Σιττάλα στέκεται δλότρημη καὶ πρᾶ-
σι-η μπροστὰ στὴ μανιασμένη γυναῖκα καὶ δὲν τὴν
τρομάζει τὸ θέαμα ἐκείνης τῆς μαγίας, παρὰ καὶ
ποῦ βλέπει ἐντὸς τῆς, καὶ φριχτὸ καὶ ἀνεπαρόρ-
θωτο : τὸ ψέμμα τῆς.)

— Ἄ, ἴσα μ' αὐτοῦ τὸν ἔχετε κατακτημένο !
Μὲ τί τρόπο ; μὲ τί τρόπο ; Τυλίγοντάς του μὲ
βαμπάκι τὴν ψυχὴ, ὅπως τὴν πληγὴ του ; γιὰ
τρεῖοντάς τῆμε μὲ τὰπκλά σας χέρια ; Εἶναι σθη-
μένος, τελειωμένος, εἶναι κουρέλι ἄχρηστο. Κατα-
λαβαίνω τώρα καταλαβαίνω. Ὁ καημένος ! ὁ καη-
μένος ! Ἄ, γιὰτὶ νὰ μὴν πεθάνῃ, καλῆτερα παρὰ
νὰ ζῆ σὰν πῆθανε ἡ ψυχὴ του ; Εἶναι τελειωμένος
λοιπὸν εἶναι ἕνας ἄμοιρος ἡλίθιος ποῦ θὰ τὸν πη-
γαίνετε ἐσεῖς ἀπὸ τ χεῖι στους δρόμους τοὺς ἐρη-
μικούς. Ὅλα εἶν' ἀφανισμένα, ὄλα εἶναι χαμένα.

Τὸ μέτωπό του δὲν ἀνκηκῶνεται πιά, τὸ μάτι
του εἶναι σθηνμένο...

ΣΥΛΒΙΑ (κόβοντας τὴν ὀμίλιαν τῆς ἄλλης.) Σω-
πάτε ! Σωπάτε ! Εἶναι ζωντανὸς καὶ δυνατός, καὶ
ποτὲ δὲν εἶχε μέσα του τόσο φῶς. Δοξασμένος ἔς
εἶναι ὁ Θεός...

ΤΖΟΚΟΝΤΑ (φρενιασμένη.) Δὲν εἶν' ἀλήθεια.
Ἐγὼ, ἐγὼ εἶμουν ἡ δύναμή του, ἡ νιότη του, τὸ
φῶς του. Νὰ τοῦ τὸ πῆτε ! Νὰ τοῦ τὸ πῆτε !
Ἐγείνε γέρος ἀπὸ σήμερον εἶναι γέρος καὶ νερούλης
καὶ ἄψυχος. Ἐγὼ πνίγω καὶ φεύγω, νὰ τοῦ τὸ
πῆτε ! ὅ,τι εἶτανε μέσα του πῶς λεύτερον, πῶς φλο-
γερό καὶ πῶς περὶφρνο. Τὸ αἷμα ποῦ ἔχουσε ἐκεῖ,
κάτω ἀπὸ τὸ ἀγαλιά μου, εἶτανε τὸ στερεὸν αἷμα
τῆς νιότης του. Ἐκεῖνο ποῦ τοῦ ξαναχύσατε ἐσεῖς
στὴν καρδιά εἶναι χωρὶς φλόγα, εἶναι ἀδύνατον, εἶναι
τιποτένιο. Νὰ τοῦ τὸ πῆτε ! Ἐγὼ πνίγω καὶ
φεύγω, σήμερον, ὅ,τι εἶτανε ἡ δύναμή του καὶ τὸ
καμάρι του καὶ ἡ γὰρὰ του καὶ ὄλα. Εἶναι ξεγραμ-
μένος αὐτός. Νὰ τοῦ τὸ πῆτε !

(Ἡ μαγία τὴν τυφλώνει καὶ τὴν πνίγει. Δὲς
καὶ τὴν πλημμυρίζει μὲ θολὴ θέληση γιὰ κατα-
στροφῆ, σὰν ἀπὸ δαίμονα. Ὅλο τῆς τὸ εἶναι συμ-
μαζώνεται στὴν ἀνάγκη νὰ κἀνῃ ἀμείσως μὲ πρᾶξῃ